

ERDŐSZÉLEN. — KOPPAI JÓZSEF FESTMÉNYE.

BEÖTHY ALGERNON.

Egy koporsót kísérték örök nyugalomra Felcsúthón e napokban a benne pihenőnek számtalan barátai. Számtalanok, de nem mindnyájan, mert a kit kísérték, az, míg élt, azt a hangzatos címet viselte: «Magyarország per tu barátja.» A szép érczkoporsót mély bánattal helyezték az anyaföldre és ráirhatták volna a fejára: «Itt nyugszik a zajos derűtség.»

Az volt az eltemetett, a míg élt, a megtestesült zajos derűtség. A hol megjelent, ott megkezdődött a nevetés és el nem fogyott, míg csak el nem távozott. Adomái, vidám tréfái, pompás ötletei, találó aperçui még a fogfájós embert is megkaczagtatták. Volt is kellete az ilyen embernek, s nem eshetett semmi összejövetel a parlamenti körökben, se bankett, se dínér, se lakodalom, hogy Aldzsi nem lett volna ott, (mert «Aldzsi»-nak hitták országszerte.)

Elmések emberek hiszen bőven születnek Magyarországon s kivált a parlamentben mindig nagy számmal voltak. Ott volt az ötletes Dobsa Lajos, a furfangos Németh Berczi, a szellemes közbeiktató: gróf Károlyi Gábor, s most is ott vannak az adomázó Bessenyei, a vidám Meszlényi Lajos (vagyis «a kedves kis Lulu», a hogy ő szereti magát nevezni), a sziporkázó Barcsay Domokos és a jóízű Kolozsvári Kiss István és még ki tudja hányan, de Beöthy Aldzsi Krózus volt ezekhez képest. Ő nemcsak, hogy egész életét át viccelt, adomázott, mókázott, szellemi rakétákat eregetett, hanem igazán egyebet se csinált, mint mulattatta a környezetét. A képviselőház folyosóján nagy csoportokba verődtek körül a honatyák s csak úgy döltek a harsogó nevetéstől jobbra-balra, a lapok referensei körül döngtek, mint a darazsak, mert tőle gyűjtötték meg az anyagot az országgyűlési croquis-khoz.

Büszke is volt erre az öreg. De mit beszélnek öregről, hiszen fiatalon halt meg, olyan erős volt, mint egy husz éves athleta. Két évvel ezelőtt a nadárszrijánál fogva a fogával emelt föl a levegőbe Budán egy urat. A Lónyay-hatosokat úgy harapdálta ketté, mint a gyerekek a katarzetit. Nem azért tördelte pedig a Lónyay-hatosokat a fogaival, mintha sok lett volna neki, de mert valóságosan gyönyörködött a pénz pusztításában.

Nem volt még ő rajta semmi öreg. Nem is annyira fiatalos, mint inkább ifjonz allurjei voltak. Csupa phosphor, csupa játszás, szinte recseg benne az élet. Éjjel sehogya se akar lefeküdni, mert még nem telt be a nap örömeivel. Tombol, bugyborékol benne a fölösleges «szusz» (jobb magyar szót nem tudok rá). Virgoncz, fürge mozdulatai rugányosak, egész tartása gavalléros, a fiatalág túlradó erejétől, nyugtalanságától eleven. Külső megjelenése elegans, mintha skatulyából húzták volna ki, a nadrágja mindig ki van vasalva, s a cizillierjét semmi földi kincsért nem teszi fel borzasan.

Az idő magához az emberhez nem mert nyúlai, csak a feje tetejét legyintette meg, a mennyiben leszedte róla a hajzatot. Szóval az Aldzsi száz esztendőre volt berendezve és körülbelül negyven esztendő az, a mit a halál igazságtalanul elsikkasztott.

De hát mitől is vénült volna? Az a vidámság, bohóság, tréfa, csintalanság, az a sok

attikai só, a mi benne volt, főséges konzeráló erő. Örökre gyerekek kellett volna maradni a testének is, — mert a lelke örökké az maradt. S ha az egyik lehetséges, miért volna a másik lehetetlen?

Szerették, hiszen szerették még itt volt, de kevesen ismerték értékét.

A westminsteri hercegről beszélnek, hogy az istállóban egy rámban kiakasztva tartja az angol bank egyetlen millió sterlinges jegyét, míg a kisebb bankjegyeket gondosan elzárja ő is a tárczájába. Az Aldzsi nagy talentuma is olyan természetű volt, hogy nem tudták felváltani, azért hanyódott a politikai háztartásban évtizedekig, mint hasznavehetetlen csecsebecse. Mit tartanak itt olyan emberről, a ki egész nap figurázik, viccel és pajzánkodik? A ki csak mókázva szól azokról a sokszor összefércelt javaslatokról, miket ő «alkotásoknak» neveznek. (Ebben van a nagy humor).

Ezek az emberek örülnek, ha «léhá»-nak mondhatják Aldzsit. Hiszen talán az is, és a

Ellinger fényképe után

BEÖTHY ALGERNON.

képviselő urak kik lödörgéssel töltik idejüket az országgyűlésen, a folyosón, a klubban, jól esik, hogy van valaki, a kire még ők is rámondhatják, hogy semmit sem dolgozik.

Oh, ők dolgoznak. Hogyne! Meghallgatják a beszédeket, néha még a javaslatokat is elolvasák, sőt beszédeket is mondanak, persze a beszédekben nincs semmi új, a ki aztán nagyon lelkiismeretes, az még a kerületébe is elmegy és beszámol arról, a mit nem ő cselekedett. Külön eredeti világ ez, a hol élt s a hol élnie kellett. Ebben a körben az volt a rendes vélemény Aldzsiról:

— Semmire se alkalmas.

Pedig mennyivel magasabban állt ő a kis lesipuskás emberkéknél, a kik mindenre alkalmasak.

Hiszen igaz, semmit sem dolgozott életében s egy szalmát nem tett keresztbe, abban, a mit munkának neveznek azok a komoly emberek, a kik egy Istenben hisznek (de a ki csak egy személyben való) — a Haszonban. Hát biz a szegény Aldzsi hasonló volt az oly plántákhoz, melynek a virágja színes, az illata kel-

lemes, de nem lehet vele lovat etetni s a boggyójából nem lehet olajat sajtolni.

Csak a válogatott lelkek ismerték egészen. Azok előtt levette lelké örökös ruháját, a vidámságot s pillanatokra eltűnt a «bolondos» Aldzsi. Egy «rém-okos» ember volt ő ilyenkor (ezt a «rém» szót ő szerette használni), a kiről kisl, hogy mélyen lát be az eseményekbe, átható szeme eligazodik a szövevényekben s judiciuma a mélységekből emeli ki azokat az oldalakat, a melyekbe meg kell fogózkodni. S a ki ezt az Aldzsit hallotta, azt ellenállhatlanul kapta meg a gondolat, hogy mivé lett volna, ha a rejtett részét fordítja kívülre és a másik enjét rejtje el.

Mivé? Hát ugyan mivé? Vanitatum vanitas. Nos, talán államtitkár lett volna vagy miniszter s csinál esetleg egy-két rossz törvényt, a mivel sok ezer embert keserít meg. Így pedig csinált jó viczeket és nem ártott vele senkinek.

Ejé, milyen tyűkeszűség tölem arról beszélni valakinek a halála után, mivé lehetett volna például a hivatalnoki ranglétrán, melyik diétén klasszisban érte volna az utolsó eslejen a beadott fizetési nyugta. Hiszen oly mindegy: ez volt, vagy az volt valaki, — a fő, hogy művelt, érző és okos ember volt, a ki az életben sok örömet, sok mulatságot szerzett másoknak és a ki kivette az életből mind azt az élvezetet, a mi útjába esett, sőt még azt is, a mi nem esett az útjába, a miért ki kellett térni egy-egy mellékdűlőbe.

És én balgatag mégis azon tündököm, hogy másképp is élhetett, másképp is cselekedhetett volna. No ugyan minek, ha neki így jobban esett? Hiszen épen azt siratjuk Aldzsiiban, a mit nem csinált másképpen. A más formákból van elég példányunk. Ő ellenben raritás és úgy kell venni, a milyen volt.

A lapok úgy parentálták el, mint a Ház humoristáját. De Aldzsi nem volt az. Sajátságos, milyen kevéssé ösmerik a humort. Aldzsi tele volt ötletekkel, gyorsan vetett az esze, mint a villám, s bohókás gondolatai rajzottak, mint verőfényben a színes lepkek, az élezsziporka szinte dől belőle, de humor benne soha meg se csillant.

A humor rendszerint a flegmatikus temperamentummal jár együtt. Különbö a legnagyobb adomány, a mit istenek halandónak nyújthatnak, s lassan, csöndesen folyik vagy csak csöpög, mint szikla alól a vízeereske. A humor a szíven megy előbb keresztül, csak azután öltözik szavakba. A humoristák tehát inkább szomord emberek, a kiknek a mosoly, a mit fakasztanak, szívverükbe kerül.

Humoristák a házban nincsenek, talán az egy Lukács Lászlóban akad némi humor, de ő ki nem ereszt, ép úgy, mint az aranyakat.

Az Aldzsi más, egészen más. Az Aldzsi egy nagy tréfacsináló, ki azonban mégis hosszú életű lesz a földön ép úgy, mint a törkök közt a híres Ali Hodsa, a ki prototypusa a csinytevőknek. Elmés mondatait, híres mókáit, furfangos rászédesit ma, századok múlva is minden török meséli kávészürosülés közben, vagy a mecsetek küszöbén ülve s nem hogy fogynának a juxai, hanem inkább szaporodnak, mert a későbbi bohóságokat is Ali Hodsa öröklő az utódoktól; ő rá fogják, neki tulajdonítják, a

SÁRCZIPÓK
a legnagyobb választékban
FÖLDVÁRY IMRÉNÉL
BUDAPEST,
Koronaherceg-utca 11. és Kerepesi-ut 9.
 Arjegyzek. 8788

CZERNY-féle legjobb szer a
OSAN szájnak és fogaknak
antiseptikus, konzerváló, tisztító, egészséges, kellemes és hatékony fémfogszérel-
lenni fogva túlhaladja jóval az eddig
ismert legjobb fogtisztítószereket. **OSAN-szavíz-szentia** ára ve-
genként 1 kor. 76 fill. **OSAN-forgor** dobozoként 88 fill.

CZERNY-féle Keleti a legjobb a legundesebb
ROZSATEJ széptőszér
űvege 2 kor. **Itorral** Bal-
ssamin-szappan 66 fill.

CZERNY-féle a legjobb
Tanningene hajfestőszér
sötétzölke, barna és fekete
színein. Ára 5 korona.

Fritsch darmlaj
Wándor Napraforgó-olajszappanja 1 k. és 70 fill.

ANTON J. CZERNY, Bécs, XVIII., Carl Ludwig Strasse 6.
Külföldre Londonban, Párizsban, Brüsszelben, Konstantinápolyban,
Philadelphában, Bécsben stb. Szállítást utónívvel. Raktár ügy-
szertárakban, gyógyszerkereskedésekben, illatszertárakban stb.
Törökország Magyarországra részén.

Török József gyógyszerértára Budapestben.

**KIVÁLÓ ERŐSÍTŐ-
SZER.** 8832

Farbenfabriken vorm.
Friedr. Bayer & Co.
Elberfeld.

SOMATOSE

husból készült és ennek tápanyagjai tartalmazó izetlen, könnyen oldódó Albumose készítmény a legkiválóbb erősítő - szer

gyenge és a táplálkozásban elmaradtoknak, ideg-, mell- és gyomorbetegeknek, betegdívásoknak, angol kiribab, szivedi gyermekbeteg, adólok, nemkülönben

Vas-Somatosé

alajában a

sápkórosoknak

lesz ajánlva az orvosok által

Vas-Somatosé nem egyéb 20% szerves öszteteltel vasat, a milyen alkalom a vas az ember testben van jelen, tartalmazó Somatosé.

Somatosé rendkívül gerjeszt az étvágyat. Raktáron van az összes gyógyszerárakban és gyógyszárkereskedésekben

5888 A ki (eskör-
Epilepsiában görcsök-
ides állapotok) szenved,
kérjen arról szóló fizeteket.
Kivonat ingyen
bör-
mentve megküldi a Schwaben-
Apotheke, Frankfurt a. M.

RIVIERA
IBOLYA
IGAZI IBOLYA ILLAT
kizárólagos készítői
MOTSCH A. & SA
BÉCS, LUGECK 3 sz.

+ Soványtság +

Szép, telt testidomok a mi keleti erőpontjúl. 6-8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodásért kezekedre. Orvosi rend. szerint. Szigorú becsületesség. Nem szédülés. Számos köszönetlevél. Ára kartonként Mk. 2. Postautalvány vagy utánvétele. Használati utasítás.

Hygien. Institut 8870
Dr. Franz Steiner & Co.,

Legjobb és leghirveesebb
pipere hölgypor : a
La
VELOUTINE
Különleges Rizapor
BISMUTTAL VEYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Kwizda-féle szab. szorító-
szárvédő-szallag gummiból.
A szab. szorító-szárvédő-szallagok sűrűnek,
fokosok, barna és fehér színben 4 nagysá-
gban készülnek és pedig bal- és jobb láb-
nak. A szorító a-b-nél mérve

30-22	cm. átmérőn, megf. 1. sz. nagys.
22-24	„ „ „ 2. „ „
24-27	„ „ „ 3. „ „
27-30	„ „ „ 4. „ „

A szab. szárvédő-szallagok
árak: Szürke színben dbkint 1 sz.
5 k 50 l, 2. sz. 5 k 90 l, 3. sz. 7 k
40 l, 4. sz. 7 k 20 l — Fekete
barna és fehér színben: 1. sz. 5 k
50 l, 2. sz. 6 k 40 l, 3. sz. 6 k
80 l, 4. sz. 7 korona 70 fillér.

Kwizda-féle szab. védői gummiból lólabák
számára.

Képes katalogus ingyen és bérmentve.
FŐKARTÁR:

KWIZDA FERENCZ JÁNOS
cs. és kir. oszt. - magy. kir. román és bolgár hercegi utaz. szállító
Kerületi győgszertár Korneuburg, Bécs mellett.

46. SZÁM. 1900. BUDAPEST. NOVEMBER 18. 47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt	egész évre 24 korona félévre 12 „	Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG	egész évre 16 korona félévre 8 „	A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával)	egész évre 10 korona félévre 5 „	Külföldi előfizetőknek a postailag meghatározott viteldi is csatolandó.
---	--	-----------------------------	---	---	---	--

PERZSIA ÉS A MAGYAROK.
Irta Vámbéry Ármin.

A MAGYAR-PERZSA érintkezés sokkal régebbi korból származhat, mintsem azt nálunk hinnék, s eredetileg visszanyúlhat abba az időbe, mikor mi hazáinkat folytattuk a törökkel. Már a török hatalom megerősödésének első korszakában rossz szemmel nézték a perzsákat az ozmán birodalom túlságos nagyobbdodását, és szívesen fordultak volna meggyengítésére valamely télytárshoz Keleten, de ott akkor ilyen nem volt. Nyugat felé kezdtek hát tekintgetni: Velencezére, az olasz városi köztársaságokra és leginkább Magyarországra, a mely államoknak a török igen sok bajt okozott, s a melyekkel frigyét akartak kötni a török hatalom megtörsére. A velencezei, amalfi- és gennai köztársaságok indítottak is e végből követéseket Perzsiába, sőt hitelesen tudjuk, hogy Mátyás király szintén követet küldött Perzsiába Uzul Hasszán fejedelemhez, hogy szövetekezék vele a törökök ellen. Bár e szövetség nem jött létre, annak a hatalmas ellenállásnak a híre, a melylyel a magyar a töröknek térfoglalását Nyugaton megakadályozta, eljutott Perzsiába, és én Keleten tett első utam alkalmával csodálkozva hallottam emlegetni a magyar nevet még Perzsia legkeletibb részében is. Fennmaradt a név abban is, hogy a perzsák a jó kardot mindig „magyar kard”-nak nevezték, a melynek a híre és elnevezése bizonyosan Törökországból ment át hozzájuk. A szép, sárga aranyat „krmzi”-nek hívják, a mi valószínűleg nem egyéb, mint a „kőrmőci” szó átalakítása, s a mit szintén a törökök vehettek át. Azt az aranypénzt, melyet az osztrákok Mária Terézia idejében a keleti forgalom számára verettek, s a melyen egy lovag volt látható, mivel szép sárga volt a színe, a perzsák „magyar arany”-nak nevezték. Midőn az újabb időben Perzsia közeledni kezdett Európához, s hadseregét is az európai hadseregek módjára akarta szervezni, e végből

Angliához, Franciaországához és Olaszországához fordult, a melyeknél azonban czélt nem ért. Végül hozzánk fordult, s csakugyan magyar ember, gróf *Karacsay* volt az, a ki a perzsa lovasságot létre hozta. A negyvenes évek végén élt Perzsiában, s rendkívüli kegyben állt a mostani sah atyjánál. Utána egy másik magyar huszártiszt, az oláh származású *Nemiro* került Perzsiába, s tizenöt évnél tovább állt az előbbi sah szolgálatában, a ki a kitünő lovas annyira bámulta, hogy azt mondta nekem róla: »Ha a magyar huszárok mind így ülik meg a lovat,

mint Nemirot, akkor ez bámulatos faj! Nemirot 1864-ben jött vissza hazánkba s itthon nem sokára meg is halt. — Korábban is élt már magyar ember Perzsiában, s ez *Maróti István* volt, a ki még a lengyel szabadságharc idején mint megszállott orosz rab jutott el Perzsiába, a hol nagy tiszteltben állt s orvosa lett a királynőnek.

Ilyen emlékek hatása alatt a perzsa uralkodók s a nemzet nagy rokonszenvet éreztek a magyarok iránt, s megbecsülték azokat, kik közöttük megtelepedtek. Érdekes példát mondok el erről. Évekkel ezelőtt egy magyar honvédtiszt, *Wagner von Wetterstett* hozzám, a ki Teheránba akart menni s ajánlatot kapott tőlem előbbi sahhoz és ennek orvosához *Tholozán*-hoz. Wagnert aztán *Tehris*-be, a perzsa trónörökös székelyférfi küldték, s ott szervezte a tűzértséget. Munkájában rendkívüli ügyességet fejtett ki s az akkori trónörökös nagyon megszerette. Harczolt a kurdok ellen, még pedig oly vitézül, hogy mikor a perzsa király meghalt, a mostani sah magával vitte udvarával Teheránba. Helyzete azonban ott nem nagyon irigylendő, mert Wagner testtől-lelkestől becsületes katona és szokimondó ember, a kinek természete nem igen fér össze a perzsa udvaroncok és államférfiak ellenkező szokásaival. Az utóbbi időben sokat betegeskedett, vesebajban szenvedett s nagy nehezen szabadságot kapott, hogy itthon állíthassa helyre egészségét. Ez sikerült is és ismét visszamegy Teheránba. Mikor most a sah Budapesten volt s velem beszélt, első szava volt hozzám: »Ismered-e Wagnert? Mond meg neki, hogy éppen oly jóindulattal vagyok iránta, mint azelőtt. Jöjjön csak vissza hozzám majd megmutatom neki, hogy mily jó barátja vagyok!» Mikor elutazása kor már a kocsiiban ült, akkor visszaszólt hozzám: »Irt Wagnernek!» Wagner nagy érdemeket szerzett Perzsiában a tűzértséget kitűnő szervezésével, s híre a sah ittélének kalmával királyunkhoz is eljutott, a ki örömet fejezte ki, hogy Wagner

WAGNER TÁBOROK A PERZSA TŰZÉRSÉG MAGYAR SZERVEZŐJE

Nagy karácsonyi és ujévi selyemáru eladás
SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA
 lyoni és párisi selyemkelme-különlegességek áruházában
BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCZA 4.

☞ **Kezdődik november hó 15-én és tart deczember hó végéig.** ☞

A többek között a következő áruk kerülnek eladásra, u. m. :

Liberty mervellous, tiszta selyem, több mint 150 színnáryalat, méf. 78 kr.	Mosóselyem, valódi mosható, 80 cm. széles méterje	95 kr. és feljebb
Mosóbarsonyok, méterje	75 kr. és feljebb	98 kr.
Lyoni foulard japon és china selyem, méterje	58 kr. és feljebb	85 kr. és feljebb.

Szíves figyelmébe ajánljuk maradék-osztályunkat, hol bluzok, egész toilletek és juponokra alkalmas maradékok rendkívül olcsó áron kaphatók. — A fenti szabott árak november 15-től december végéig érvényesek. — Cégünknel a tulbecslés teljesen ki van zárva, mivel az árak minden egyes cikken számokban láthatók.

Vidékre mintákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

Nélkülözhetetlen és felülmulthatatlan, hatásában csatlakozhatatlan.
Világczikk, kivitel minden országba.
 CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD, LONDON S. W.

A legmegbízhatóbb, legjobb ez az egész világon híres és legkeresettebb háziszser a
gyógyszerész:

Thierry A. Balzsam-a

Sebgyógyító szer.

Csupán az összes kultúrállamokban bejegyzett zöld apácza védjeggyel és kapszulázással, a melybe a czég van beprésselve. Egyedül valódi, kimutatható évi gyártás 6 millió palack. — 12 kicsiny és 6 dupla palack postán, franco keltat 4 kor. — Egy próba-palack prospektussal és a világ valamennyi államában létező ratárnak jegyzékével: 1 kor. 20 fill. Szétküldés csupán az öszszeknek előleres után valószínűsítése ellenében.

Harry A. Centifolia-kenőcse

Gyógyszerésznél, Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
államhivatalnokok szervezetének szállítója.) (Contractor of the War-Office and the
adon). — **Kapható** Budapesten: **Török József** gyógyszeráránban. 8907

CHOCOLAT
SUCHARD

schmeckt am feinsten